

כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים
דברים ד, ו.

לימודי חול

והנה, ההתעסקות בחינוך בימים אלו היא בגדר ענין שהזמן גרמא - כי ברוב הארצות (שבהם נמצאים רוב מנין ורוב בנין דבני-ישראל) נותנים בימים אלו "חופש" לילדים שלא יצטרכו ללמוד לימודים שאינם "לימודי קודש".

ולכן, הרי זה זמן מסוגל ביותר להשתדל שהילדים יוסיפו בלימוד התורה, מאחר שזמנם פנוי יותר, מפני ה"חופש" מלימודים שאינם לימודי קודש.

[אינני רוצה לקרוא ללימודים אלו בשם "לימודי חול" - כי באמת היו צריכים להשתדל שלימודים אלו יהיו על טהרת הקודש, היינו, ללמוד חכמת החשבון כדי שיוכלו ללמוד ולדעת את החשבונות והמדידות הקשורות עם הלכות עירובין, או "חישוב תקופות ומזלות" - כמבואר בגמרא^[1]], שעל זה נאמר "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים".

ובהקדים: אדמו"ר הזקן מבאר בתניא^[2] שעל ידי לימוד חכמות חיצוניות "הוא מלביש ומטמא בחינת חב"ד שבנפשו האלקית בטומאת קליפת נוגה שבחכמות אלו", מלבד כאשר "עושה אותן קרדום לחתוך בהן, דהיינו, כדי להתפרנס מהן בריוח לעבוד ה', או שיודע להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו", בדוגמת "הרמב"ם ורמב"ן ז"ל וסיעתן שעסקו בהן".

והנה, מאחר שאדמו"ר הזקן מדייק בלשונו לומר שעל ידי לימוד חכמות חיצוניות "מלביש ומטמא בחינת חב"ד שבנפשו האלקית", היינו, שזהו ענין של טומאה - מובן חומר הדבר. ועל דרך ענין הטומאה כפשוטה - שאף על פי שלא רואים שום שינוי בדבר שנטמא, כי לא נגרע ממנו דבר ולא נוסף עליו דבר, ובחיצוניות

ובגלוי נראה הדבר כמקודם, אף על פי כן, על ידי הנגיעה בדבר טמא לרגע אחד בלבד, קובעת התורה שגם הוא נטמא, ולכן, אינו יכול להכנס לקודש כו' - עד כדי כך חמור ענין הטומאה!

וענין זה נוגע לכהן, ללוי, לישראל, ואפילו לגר - אלא שישנם חילוקי דרגות בדבר לפי ערך הטהרה הנדרשת מכל אחד ואחת. אבל על כל פנים - כללות ענין הטומאה הוא דבר חמור אצל כל אחד ואחת, ועד שישנם כמה חומרות ואיסורים, גדרים וסייגים הקשורים עם ענין הטהרה והפכו.

ויתירה מזו: ענין הטומאה נוגע אפילו לקטן שבקטנים - למרות שאינו חייב בכל עניני התורה ומצוותיה. וכמובן בפשטות שכאשר תינוק בן יומו נוגע בדבר בלתי טהור, הרי זה פועל בו שינוי עיקרי, עד שצריכים להזהר שלא יגע בעניני קדשים, תרומות ומעשרות, וכיוצא בזה. ומזה מובן גודל החומר שבענין הטומאה - מאחר שלא מצינו עוד ענין שבו יהיו שוים תינוק בן יומו ואדם גדול בן מאה ועשרים שנה, מלבד בנוגע לענין הטומאה.

ועל פי זה מובן חומר הענין דלימוד חכמות חיצוניות - שהרי אדמו"ר הזקן אינו כותב לשון של איסור, פסול, וכיוצא בזה, אלא לשון של טומאה, שזהו ענין חמור ביותר.

אבל לאידך - מאחר שישנה כללות המציאות דחכמות חיצוניות, מובן, שבודאי ישנה אפשרות להשתמש בזה לעניני טוב וקדושה. ועל דרך המבואר בענין "וגם רשע ליום רעה" - "שישוב מרשעו ויעשה הרע שלו יום ואור למעלה" [3].

וכפי שמסיים בתניא שישנה אפשרות להשתמש בלימוד חכמות חיצוניות עבור עניני טוב וקדושה - "אלא אם כן עושה אותן קרדום לחתוך בהן, דהיינו, כדי להתפרנס מהן בריוח לעבוד ה', או שיודע להשתמש בהן לעבודת ה' או לתורתו", בדוגמת הנהגת הרמב"ם והרמב"ן.

ומובן, שכאשר מדובר אודות פרנסתו ופרנסת בני ביתו - אין לך שוחד גדול מזה, ובפרט כאשר מדובר לא רק אודות פרוטה אחת בלבד, אלא אודות כללות פרנסתו ופרנסת בני ביתו במשך כל ימי חייו, ומאחר ש"השוחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים", מובן, שהאדם אינו יכול לסמוך על עצמו בדבר זה, מפני היותו משוחד כו', ולכן, עליו למצוא מישהו שיכול לפסוק בענין זה, לספר לו אודות מעמדו ומצבו, ואז יוכל לברר אם לימוד זה הוא דבר המטמא את חב"ד שבנפשו האלקית, או שזהו דבר המותר - לצורך פרנסתו, או באופן נעלה יותר - שלימוד זה עצמו הוא על טהרת הקודש, מאחר שמנצל זאת ללימוד הלכות עירובין, חישוב תקופות ומזלות, וכיוצא בזה.

ולכן, אינני רוצה לקרוא ללימודים אלו "לימודי חול" - מאחר שלימודים אלו היו צריכים להיות "על טהרת הקודש".

קטע משיחת י"ג תמוז, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ב ח"ד ע' 1837.

- [\[1\]](#) שבת עה, א.
- [\[2\]](#) פרק ח.
- [\[3\]](#) תניא פכ"ז.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבייה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה